

Jan Říha ČESKÉ OVOCE

TŘEŠNĚ

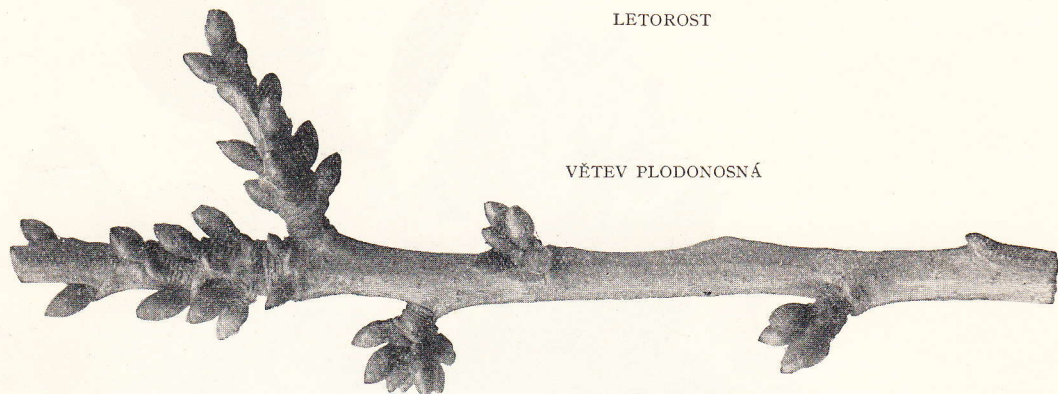
Čís. 2.

LIBĚJICKÁ RANÁ

LETOROST

VĚTEV PLODONOSNÁ

LIBĚJICKÁ RANÁ

ČERNÁ SRDCOVKA

V každé větší třešňovce se nalezne nějaká statná třešně, která, ač nešlechtěna, přece rodí dobré ovoce. Stává se, že podobná odrůda jen doma se dále množí šlechtěním a jen málokterá se rozšiřuje dále.

Tak bylo i s třešní Libějickou.

Pan K. Šiman, vrchní zahradník v Libějicích, píše o jejím původu: Můj předchůdce v Záhorském dvoře, J. Kopáč, působil tam 40 let a měl před bytem 4 plané třešně a 2 sladkovišně, z nichž používal pecek k výsevu. Stromy ty stojí dodnes na místě a dávají masité, šťavnaté, chutné ovoce prostřední velikosti. Z pecek těchto stromů pochází i třešně „Libějická“, která mezi ostatními přinesla ve školce několik plodů, které uzrály velice brzo. Z tohoto semenáče našlechtil jsem jiné, které jsem při svém přesídlení do Libějic v roce 1890 přenesl s sebou. Stromky v dobré hlinité půdě rychle urostly, hojně plodí a dodnes stojí na místě. Pak byla množena dále a vysázeno mnoho stromů, které však tak bujně rostly, že se plodnost opozdila a začala až po vybouření stromů; od té doby plodí stromy skoro ročně, často tolik, že je nutno podpořiti, aby se nepolámaly.

Stromy tyto se vyznamenávají krásným, jehlancovitým vzrůstem a žádná jiná odrůda se jim nepodobá. Jsou zcela zdravé, otužilé, klovatiny jsem na nich posud nenalezl a zakvétají o nějaký den dříve než ostatní. Úplně zralé plody jsou až černavé, ale pak v dešti silně pukají. Z důvodu toho je češi sadaři již za červena, chuť těchto však se nedá ani přirovnati k chuti úplně zralých plodů.

Jméno bylo jí dáno podle místa, kde jest rozšířena nejvíce. V okolí Chlumce n. C. pěstuje se od r. 1892. Také i zde stromy v jakékoliv půdě, i ve šterku nápadně bujně rostou a plodí velmi hojně; v šterkovité půdě plodí mnohem dříve než v hlinité půdě, zato jsou stromy v této mohutnější a plody větší. Ani zde netrpí klejotokem, ač vedle stojící stromy trpí tou chorobou, taktéž i v době květu nezmrzá tak zúplna jako jiné odrůdy a měla i v letech 1913 a 1914 hojně plodů.

Rozvětňuje se ve vysokou a úzkou korunu, následkem čehož se hodí výborně k sázení na silnice a cesty. Letorosty narůstají dlouhé, silné, lehce zakřivené, jsou barvy hnědě žlutavé, na sluneční straně více hnědé a stříbřitou, odlupující se blanou tak potažené, že

hnědá barva jen sem tam proniká, zastíněná strana bývá většinou blány prosta; vyvstalé, rzivé, nápadnější tečky jsou hojně roztroušeny a i v bláně zcela patrné.

Vejščitá, dosti ostře zakončená oka mají šupiny hnědé a šedě obroubené, některé přiléhají, jiné jednotlivě odstávají až i do pravého úhlu a jsou na patkách nízkých, širokých, s mohutnými žeběrky, z nichž prostřední hluboko dolů se táhne a letorost hranatí, takže jest ke konci jako rýhovaný.

Květní poupata jsou baňatě vejčitá, mají šupiny hnědé, a jsou shluklá ve větší růžice a u spodu letorostu. (Viz obraz.)

Rašící lístky jsou málo nahnědlé a zcela málo chloupkované, po dokončeném vývoji bývají asi 145 mm dlouhé, 79 mm široké, vejčité, s krátkou ostřejší špičkou, u řapíku zaokrouhlené, a mají kraj hrubě dvojmo zubatý, jen málokteré zoubky jsou zakončeny malinkými hroty; řapíky mají 40—45 mm dlouhé, lehce zarudlé, s dvěma menšími, zarudlými žlázami blízko pod čepelí listu.

Příplodní listy bývají o něco menší, eliptického tvaru, jejich největší šířka jest blíže ke špičce, kraj mají ostřeji pilovitě zoubkovaný, řapíky a žlázy stejné s předešlými.

Kvete obyčejně velice bohatě; poupě bývá v prvním rozpuku zarůžovělé a má začervenalý kalich, květy jsou menší, as 31 mm široké a sestaveny z kratších, bílých plátků. (Viz obraz.)

Velikost i tvar plodů znázorňuje připojený barevný obraz, který byl zhotoven podle větve zasláné p. Šimonem z Libějic, 10 plodů vážilo 42—45 g. Jsou nižší než širší, a to v poměru 19—22 × 19 mm (vysoké, široké a silné), u stopky jsou širší a téměř mají zaokrouhlené, jedna strana bývá stlačena, po druhé táhne se čára, která končí na temeni v malé jamce rzivou jízvou. Povrch bývá pravidelný, sotva kdy velmi mírně zhrbolen.

Zelené, u spodu zarudlé, zakřivené stopky vězí v jamkách širokých, hlubokých, s krajem po jedné straně proláklým a připojují se po jedné až třech na kratičkou, kostrbatou pastopku.

Jemná slupka se velmi leskne, jest tmavě šarlatová, později až hnědá, strana sluncem ožehlá jest vždy tmavší a jest celá hustě poseta jemnými, bledšími píhami, které jako sklem prosvítají.

Měkká dužnina jest rudá, bledě žilkovaná a plna rudě barvící šťávy, chuť její velmi příjemná, jemně navinule sladká.

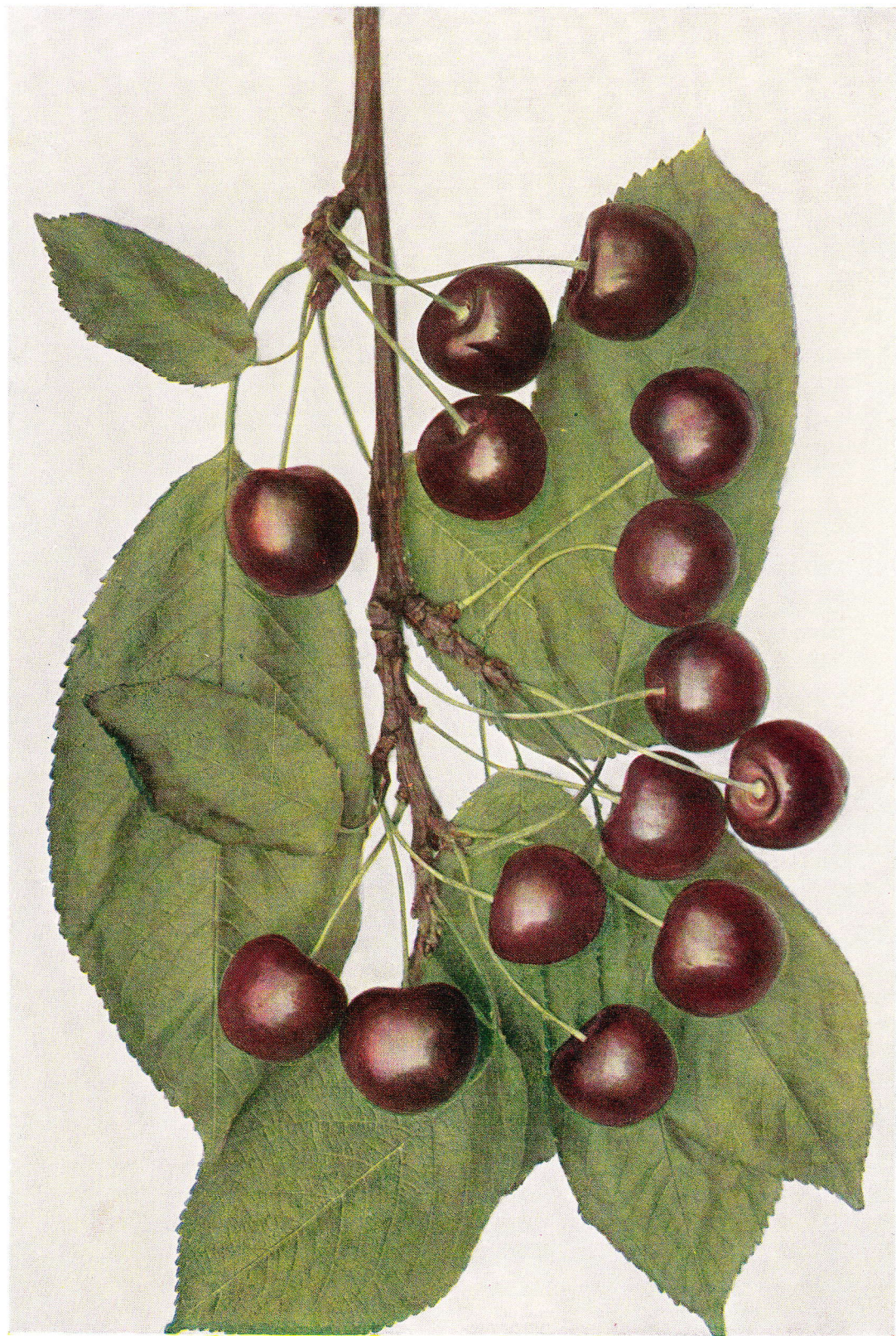
Poměrně malá pecka jest znázorněna černým obrazem.

Češe se obyčejně za června kolem 10.—13. června, v kterémžto stavu snáší dopravu zcela beze škody, k pravé zralosti, tak, aby byla hnědá, dospívá kolem 15.—18. června, ale pak tlakem trpí více a už se nedá zasílati. V čas dešťů puká jako každá jiná.

Jest velmi dobrá na stůl a na trhu, poněvadž brzo zraje, dociluje, jak p. Šimon píše, vysokých cen.

První její popis byl uveřejněn v „Časopise Českých Zahradníků“, později v *Ovocnických Rozhledech* roku 1910, str. 167: Třešně Libějická raná.

Vedlejších jmen není. —

LIBĚJICKÁ RANÁ